

Beboerne i Vallensbæk i 1920'erne

Vallensbæk havde i midten af 1920'erne cirka 500 beboere. Den overvejende del boede i landsbyen.

Socialt var der i de år meget skarpe skel mellem de forskellige grupper af beboere, ja, der var faktisk tale om en lagdeling af befolkningen.

Gårdmænd

Øverst på samfundsstigen var gårdmændene. Det var ikke overvældende store gårde, men flere af dem var gamle slægtsgårde, f.eks. Højrupgård og Korsagergård, der begge tilhørte samme familie. Engbjerggård og Stjernegård tilhørte to brødre. Enghavegård var ejet af "den Nissenske Stiftelse", der også ejede Vallensbæk Kirke og præstegården. Det var især disse familier, der beherskede byen. De havde den største indflydelse både socialt og politisk. De beherskede sognerådet og havde også stor indflydelse i menighedsrådet.

Der var ingen tvivl om hvem der regerede i byen, det var gårdejerne. De var velhavende og havde en veludviklet økonomisk sans, både når det drejede sig om deres egne og om sognets sager. Der blev ikke "givet ved dørene", udgifter til sociale formål udgjorde et meget lille beløb. Til gengæld var skatten heller ikke ret stor.

De andre

Næste led på samfundsstigen var alle de andre. Der var dog visse grupper der skilte sig ud. Det var købmændene, håndværkerne, gartnerne og nogle husmænd, og så var der arbejderne. Af arbejderne havde de fleste deres arbejde udenfor Vallensbæk. Der var dog nogle der arbejdede på gårdene i sognet.

Håndværkerne, murere og tømrer arbejdede udenfor sognet, for der blev ikke bygget meget i Vallensbæk.

Der var desuden nogle fodermesterfamilier, men de skiftede ret hyppigt. Det var de færreste der boede flere år i Vallensbæk. De boede i fodermester huse, der havde tilhørt gårdene i gammel tid. Disse huse lå i landsbyen, mens gårdene var flyttet ud.

Der var dengang meget stor afstand mellem gårdmændene og alle de andre. De plejede ingen omgang med hinanden og deres børn legede ikke sammen. Når folk fra byen kom på gårdene, var det tyende (tjenestepiger, karle, tjenestedrenge, kogekoner og vaskekoner).

Udenfor disse grupper stod præsten, læreren og lærerinden. Vallensbæk var et meget lukket samfund.

Tilflyttere

Det var et samfund, hvori tilflyttere havde meget svært ved at blive optaget, hvad enten det drejede sig om præster, lærere, husmænd og fodermestre. Religiøst var der også ret skarpe skel. Det var et indremissionsk samfund. En del af gårdmændene kom i kirken, men de viste sig ikke i missionshuset, for her kom en del af byens øvrige beboere.

Sproget

I Vallensbæk talte man egentlig sjællandsk, det blev endda sagt, at dialekten var det man kaldte Kalundborg jysk, men om der virkelig har eksisteret en sådan dialekt er et åbent spørgsmål.

For- og efternavne

Med hensyn til navne var der noget karakteristisk. Mændene blev kaldt ved deres fulde navn, Hans Peter Olsen, Jens Pejter Pejtersen osv. Konerne blev ofte kaldt ved deres fornavn og så ægtefællens fulde navn, f.eks. Birthe Hans Andersen, Inger Hans Hansen, Karen Kresten Andersen.

Børnene blev kaldt efter faderens eller moderens navn lidt afhængig af hvem der var den mest dominerende, f.eks. Kresten Andersens Poul eller Sofies Kristian, og kom der en svigerdatter blev hun kaldt Sofies Kristians Karoline. Børnene kunne også nævnes efter faderens erhverv f.eks. hjulmandens Johannes, klokkerens Peter eller smedens Inger.

Indenfor de forskellige samfundsgrupper i byen var man indbyrdes dus, men man sagde altid De til præsten, læreren og lærerinden, ligesom man indbyrdes mellem gårdmandsfamilierne sagde De.